
Gråtens mysterier

BOKOVERSIKT

Datteren min gråt nærmest kontinuerlig og helt utrøstelig fra hun var fire dager gammel til hun ble 2 måned. Vi gikk der hjemme med en følelse av katastrofe. Gråten syntes å forlange handling, men ikke noe av det vi gjorde stoppet den, den syntes å kommunisere noe så sterkt, men vi forstod ikke hva det var. Denne erfaringen gjorde at jeg begjærlig grep fatt i Tom Lutz' bok *Crying. The natural and cultural history of tears* da jeg fikk den til anmeldelse. I forordet lanseres mange spørsmål som forfatteren ønsker å besvare: Hvorfor virker gråt så sterkt på oss? Hva er egentlig gråt? Hvorfor stopper vi å gråte? Hvordan har gråt blitt oppfattet i tidligere tider og i andre kulturer?

Gråt er et genuint menneskelig fenomen, ingen dyr gråter. Barn gråter mer enn voksne, og kvinner mer enn menn. Krokodilletårer (uttrykket gir for øvrig ikke mening siden krokodiller ikke kan gråte) er imidlertid ikke lenger forbeholdt kvinner, men er en ny strategi hos mannlige amerikanske politikere, hevdes det i et av bokens mest interessante partier. En rekke eksempler gis på holdninger til gråt i fremmede kulturer, og forfatteren går gjennom det fysiologiske og anatomiske grunnlaget for tåreproduksjonen. Endelig er en del av boken viet gråt og tårer i litteraturen.

Det er mye interessant stoff her. Problemet er imidlertid at akkurat idet man har begynt å fatte interesse for noe, så hopper forfatteren over til neste emne. Han har åpenbart tenkt seg at han ikke skal gå glipp av en eneste referanse om gråt eller tårer, verken i vitenskapen eller i kunsten. Resultatet blir en opphopning av løsrevne fakta og anekdoter, og boken lider under mangel på en selvstendig tese. De historiske delene bugner av anakronismer, og et genuint historisk perspektiv er så godt som fraværende. Boken kan kanskje fungere som oppslagsbok, som anekdotekiste eller sitatsamling. Som oversiktsverk blir den for fragmentarisk, som fagbok for overfladisk, og den anbefales følgelig ikke.

Anne KveimLie

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin

Universitetet i Oslo

Publisert: 30. juni 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.